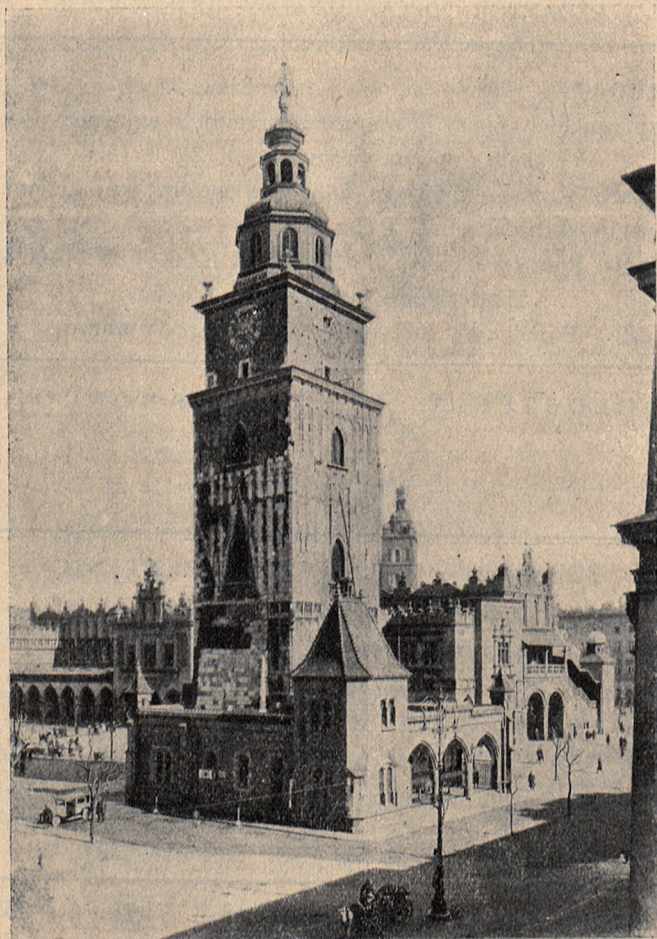

ROK XXVI.
PAŹDZIERNIK 1932
Nr. 10.

JARO XXVI.
OKTOBRO 1932
Nr. 10.

Kraków. Urbodoma turo sur la ĉefplaco.

ESPERANTYSTA POLSKI
POLA ESPERANTISTO

W Y D A W C Y : POLA ESPERANTISTA KLUBO &
ELDONANTOJ: SOCIETO ESPERANTO EN KRAKÓW

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: KRAKÓW, ul. LUBICZ 34

REDAKTORZY PROF. DR. ODO BUJWID REDAKTANTOJ
TADEUSZ HODAKOWSKI

REDAKTOR ODPOWIEDZIALNY: JULJUSZ KRISS.

PRENUMERATA: rocznie Zł. 8.—, półrocznie Zł. 4.—. Dla towarzystw i grup esperanckich (przy przesyłce najmniej 5 egz. pod jednym adresem) roczna prenumerata Zł. 6.—.

ABONO: jare Zł. 8.—, duonjare 4.—. Por societoj kaj grupoj esperantistaj (ĉe sendo de minimume 5 ekz. al unu adreso) jarabono Zł. 6.—

Konto Pocztovej Kasy Oszczędności Kraków Nr. 406.660.

Eksterlande jarabono — 1 dolaro.

Pojedynczy numer Zł. 0.70 Aparta numero.

OGŁOSZENIA:

1 strona	Zł. 60—
$\frac{1}{2}$ strony	" 32—
$\frac{1}{4}$ strony	" 17—
$\frac{1}{8}$ strony	" 10—

ANONCOJ:

1 paĝo	Zł. 60—
$\frac{1}{2}$ paĝo	" 32—
$\frac{1}{4}$ paĝo	" 17—
$\frac{1}{8}$ paĝo	" 10—

PRZEDSTAWICIELE — REPREZENTANTOJ.

Katowice: Soc. de Esper. Amikoj, Wawelska 3.

Paryż: S. Grenkamp, Paris 6. 4 rue de Vaugirard.

Warszawa: Pola Stud. Esperantista Societo, Leszno 99. m. 5.

WAŻNE DLA CHIĄCYCH KORESPONDOWAĆ Z ZAGRANICĄ!

Atentu! Ni malfermas en nia revuo la fakon: „Korespondado“.

Anonceto de 10 vortoj (krom adreso) kostas Zł. 1.—.

Enpagu tuj je nia PKO. Konto 406.660.

Mi deziras korespondi kun ĉiuj landoj. Skribu al: Józef Duljas, Radom, Sienkiewicza 5. Sejmik. Pollando.

DO P. T. CZYTELNIKÓW!

Upraszamy uprzejmie P. T. Czytelników o załączenie znaczka pocztowego na odpowiedź, przy wszelkiej korespondencji, zarówno redakcyjnej jak i administracyjnej.

Do niniejszego numeru załączamy jako bezpłatny dodatek „Aliĝilo“ na V. Ogólnopolski Kongres Esperantystów w Lublinie, który odbędzie się w dniach od 30 października do 1 listopada br.

POLA ESPERANTISTO

MONATA REVUO DE ESPERANTISTA MOVADO EN POLUJO
KAJ EKSTERLANDE.

ESPERANTYSTA POLSKI

MIESIĘCZNY PRZEGLĄD RUCHU ESPERANCKIEGO W POLSCE
I ZAGRANICĄ.

ROK XXVI JARO

K R A K Ó W
PAŹDIERNIK 1932 OKTOBRO

Nr. 10 Nr-o

ĈU REORGANIZI?

La novorganiza problemo okupas nun ĉefan lokon en la tutmonda gazetaro, elvokante protestojn, kontraŭdirojn aŭ aprobojn flanke de diversaj organizaĵoj. Estas pridiskutataj ĉiuj eblaj bonaj aŭ malbonaj flankoj de malnova kaj kreota centra organizaĵo. Tio pravas aktualecon de la problemo.

Nur en nia lando ĝis nun neniu publike tuŝis la demandon, neniu organizaĵo deklaris sian sintenon al ĝi oficiale, kio tamen nenimaniere pravas, ke regas en Pollando indiferenteco rilate al ĝia valoro kaj graveco. Ĉar en Lublin la afero certe estos temo de vigla diskuto, estas necese almenaŭ skize prezenti ĝin kaj starigi ĝeneralajn principojn por faciligi la orientiĝon.

Ni ne parolu ĉi tie pri „kulisoj“ de la afero, kiuj kaŭzis eksplodon de la „bombo“ dum Pariza Kongreso kaj alportis nuligon de kontrakto en Helsinki. Tio estis certe plej grava decido de la Kongreso, kies sekvojn ankoraŭ nun oni ne povas antaŭvidi. Eble la plej proksima estonteco montros direktojn, laŭ kiuj iros nia movado.

Antaŭ pritrakto de la organiza problemo, necesas diri kelkajn vortojn pri la demando, ĉu la reorganizo estas necesa. Ĉu la stato de la ĝisnunaj centroj montris mankojn, ĉu ilia organizo ne estis jam taŭga por niaj bezonoj, ĉu ili jam ne respondis nian modernan kaj rapidan vivon? Oni povis konstati en la lasta tempo multajn voĉojn riproĉantajn ĉu I. C. K. ĉu U. E. A., opiniantaj la unuan superflua kaj tro multekosta kompare kun ĝiaj rezultoj, atakantaj la duan pro ĝia nesenriproĉa agado. Tiuj ĉi voĉoj esprimus tiamaniere opinion, ke la nuna stato de ambaŭ organizaĵoj ne estas konforma al deziro de multaj. La respondo al supre starigita demando estus — laŭ esprimita ofte opinio — jesa.

Sed antaŭ komenco de la reorganizo oni ne devas forgesi, ke la ĝisnunaj centroj havas certajn nekontesteblajn meritojn, kiujn kaŭzis iliaj bonaj flankoj. Iliaj bonaj fundamentoj devas resti netuŝeblaj kiel spertoj, kies taŭgecon pruvis la vivo. Ili kolektis sufiĉan moralan kapitalon, kiun ni ne devas facile perdi, sed kies prestiĝo estas nia devo. Sur tiu ĉi fundamento devas esti konstruita nia nova hejmo. En tiu ĉi punkto

estas konsenta ĉiu opinio kaj tion ĉi oni devas memori dum la laboroj de starigita tiucele komisiono.

En la pritrakto de la demando kiel elirpunkton oni devas preni la plej malaltan ĉelon. La individuoj formas bazon, kiu servas al konstruo de pli altaj etaĝoj. La dua ŝtupo de la organizo estas grupoj, kies celo ĝisnuna restus neŝanĝa t. e. asocio de la grupoj, kiu estus reprezentanto de la esperanta movado antaŭ ŝtataj aŭtoritatoj kaj kiu reprezentus kaj defendus interesojn de sia lando eksterlande. Kaj fine la centra organizaĵo kiel pinto de la tuta konstruaĵo kaj reprezentanto de la internacia movado. Ĉiuj eblaj interŝtupoj kiel provincaj aŭ aliaj ligoj estus ne nur superflujaj sed ankaŭ malutilaj al la movado, dissplitigante niajn fortojn, kiuj devas esti kunigitaj por unu sola celo.

Tiel aspektus en tre skizaj trajtoj projekto de nia centra organizo.

Pri la detaloj oni ne povas trakti en mallonga artikolo, oni povas nur substreki kelkajn pli gravajn momentojn. U. E. A. en sia ĝenerala organizo estas nediskuteble bona, tial nia opinio la kadroj pruvitaj per praktikaj servoj devas resti netuŝitaj. Tio koncernas speciale la institucion de delegitoj, kies servoj ne estas anstataŭeblaj. La delegitoj estu estraranoj de lokaj grupoj kaj ilia balotado okazu dum ĝeneralaj kunvenoj de la grupoj. Ĉefdelegitoj estus elektitaj de la delegitoj kaj aŭtomate apartenus al estraro de la nacia asocio. En lokoj, kie ne ekzistas grupoj, la delegitoj estus nomataj de la nacia organizaĵo laŭ propono de la ĉefdelegito. Agadkampo de la delegitoj restus la sama kiel ĝis nun.

Diversaj fakaj organizaĵoj internaciaj apartenus senpere al la centra organizaĵo samrajte kiel la naciaj. La centra organizaĵo, kies nomo devas porti komencajn literojn de U. E. A. (Unio de Esperantistaj Asocioj aŭ alie) devus kunigi ĉiujn bonajn flankojn de U. E. A. kaj I. C. K., forigante la malbonajn. Ĝi devas esti elasta, iniciatema, ne burokrata, adaptebla al ĉiuj postuloj de moderna vivo, restanta en vigla kontakto kun naciaj asocioj.

La plej grava tamen afero de la reorganiza problemo estas financa flanko. Ĝis nun multe da mono estis perdita sen profito por la afero, tial niaj centrejoj suferis speciale en la lasta tempo pro la krizo, perdinte kolektitan dum longa tempo kapitolon. La estonta centro devas esti ŝparema kaj direkti sin per principo de etika, sed tamen per malgrandaj rimedoj, laboro. La postulo de „unuca kotizo“ estas subteninda kaj justa. Unu kotizo dispartigita por ĉiuj organizaĵoj, kiuj per tiu ĉi mono devos ekzisti kaj labori, donante al la membroj la plejmulton.

Ĝis nun ĉiu unuopa membro, kiu volis resti en kontakto kun la internacia mondo, devis elspezi sufiĉe gravajn monsumojn. Ekzemple ĉe ni en Pollando, membro de la grupo estante samtempe U. E. A.-ano, elspezis zł. 12.— kiel grupkotizon plus zł. 15.— kiel U. E. A.-ano, do kune zł. 27.— kaj se li abonis „Heroldon“ li pagis ankoraŭ zł. 25.— jare. La tuta do sumo estis zł. 52.— jare. Krom tio oni abonis ankaŭ „Polan Esperantiston“, kio kostis zł. 8.—, ĉar nur ne multaj grupoj donis por la grupkotizo la gazeton. Minimuma elspezo ĉiujare estis zł. 35.— sen „Heroldo“. Unuca kotizo povus malaltigi tiun ĉi ciferon almenaŭ je 40% kaj por zł. 20.— oni ricevus preskaŭ la samon. Oni ricevus tiam la nacion organon, internacian bultenon eldonotan de la estonta U. E. A. kaj jarlibron de U. E. A.

Zl. 20.— respondas al sfrs. 12.—, kiu sumo estas proponata kiel unueca kotizo t. e. sfrs. 1.— monate. La sumo estus dividita al la 3 interŝtupaj organizaĵoj laŭ speciala ŝlosilo, kies principojn oni devas difini. La dividŝlosilo estu — niaopinie — $\frac{2}{5}$ por loka grupo, $\frac{2}{5}$ por nacia asocio, $\frac{1}{5}$ por U. E. A. Krom tio U. E. A. ricevus sian procentaĵon de la kongresoj internaciaj, kio kune donus al ĝi gravan kapitalon por dispono, kiu servus tute bone por kovro de ĉiuj elspezoj. Tiu ĉi ŝlosilo forprenus malgrandan parton da ĝisnunaj enspezoj de la grupoj kaj donus pli multe al naciaj asocioj, kiuj liverus senpage sian organon al ĉiuj membroj de la grupoj. Tiamaniere oni plifirmigus la ekzistebilon de la naciaj organoj, kiuj ĝis nun disponadis per etaj sumoj. kies alto ne permesis ian ajn agadon signifplenan.

La reformo de la ĝisnuna sistemo certe alportos efikan plibonigon de la hodiaŭa mizera stato financa por ĉiu ĉelo de nia organizo, se oni prikonsideros ĉiun proponon detale kaj elektos la plej konvenan manieron por solvo de tiu ĉi certe ne tro facila problemo. **Alf.**

ESPERANTO KAJ TURISMO.

Ĉiu el ni scias, ke Esperanto jam estas relative multe disvastigita kaj ke oni jam povas ĝin uzi kiel internacian lingvon. Unu el la fakoj, kie plej klare povas manifestiĝi la praktika utilo de nia lingvo, estas la turismo, kiu esence ja estas internacia kaj sekve bezonas internacian lingvon. Estas nur necese ekuzi Esperanton sur tiu kampo. La ĝeneralaj turistaj organizoj havas ankoraŭ tro malmulte da fido je ĝia utileco kaj ne konas ĝiajn kapablojn. Pro tio estas nature, ke ni mem almetu la manon kaj ekagu per nia lingvo sur la turisma kampo. Ĉe lerta kaj bona laboro la rezultato ne povos esti alia ol bona, ankaŭ koncerne la propagandon kaj disvastigon de nia lingvo.

Konsciante tion la svedaj kaj estonaj esperantistoj antaŭ kvar jaroj aktive eklaboris sur la turisma kampo, ekarangante reciprokajn ekskursojn, ne nur por esp-istoj, sed por ĉiuj dezirantoj. Kaj, por ke la afero estu pli aŭtoritata kaj oficiala, estis fondataj specialaj turistaj organizoj en Stockholm kaj Tallinn (Esperanta Turista Komisiono). Nun ni jam povas konatigi la rezultatojn de nia 4-jara laboro al la tutmonda samideanaro, alvokante ilin sekvi niajn ekzemplon kaj iniciaton.

Dum la kvar jaroj estis aranĝataj inter Estonio-Svedlando ne malpli ol 42 ekskursoj kun pli ol 1.000 partoprenantoj. Entute dum tiu tempo la servojn de ETK. uzis 1.500 personoj kaj ĝiaj spezoj estis rondcifere 120.000 zlotoj. Estis aranĝataj ekskursoj ankaŭ al aliaj landoj — Finnlando, Latvio, Pollando, Francujo. Oni do vidas, ke la agado estis vigla kaj la statistiko prezentas sufiĉe imponajn nombrojn.

Certe oni komprenas, ke la homoj ne venis al niaj ekskursoj per si mem kaj ke la laboro ne fariĝis aŭtomate, sed estis necesa multa lerta kaj saĝa antaŭlaboro kaj reklamado. Por ke la svedoj vojaĝu al Estonio, estis dum tri jaroj farataj en Svedlando preskaŭ 100 prelegoj pri Estonio kun lumbildoj ktp. de la subskribinto kaj f-ino Pähn. Ankaŭ pri gazet-artikoloj kaj reciproka korespondado de la svedoj kaj estenoj oni zorgis, ĉar inter korespondantoj ofte naskiĝas la deziro viziti unu la alian. Sa-

me estis farata reklamo por Svedlando en Estonio, precipe okaze de la granda ekspozicio en Stockholm somere 1930, kiam dank' al la energia reklamo kaj propagando de ETK. la ekspozicion vizitis pli ol 1.000 estonoj. La ekspozicia komitato rekonis la meritojn de ETK. sendante al ĝi specialan dankleteron.

Oni multe disvastigis pri ambaŭ landoj turistreklaman literaturon, kiun parte eldonis ETK. mem per siaj propraj rimedoj, parte kelkaj oficialaj institucioj laŭ instigo de ETK. Dum la kvar jaroj estas eldonitaj en ambaŭ landoj 12 diversaj turistpropagandaj presaĵoj en 30.000 ekzempleroj, disvastigitaj en la diversaj landoj de Eŭropo. Por la reklamo de la ekskursoj estis uzata la sumo de 1.300 zlotoj — anoncoj en la nacilingvaj gazetoj, flugfolioj, afiŝoj, radio, ktp., ĉar ETK. ĉiam atribuis multe da graveco al forta kaj bona reklamo. Kiel la komercistoj faras reklamon por siaj varoj, same ankaŭ ni devas fari reklamon, por altiri laŭeble multe da homoj al niaj aranĝoj.

ETK. estas pure Esperanta organizo, kiel montras ankaŭ ĝia nomo, sed tamen preskaŭ neniam (krom la kongresaj vojaĝoj) ĝi aranĝis ion nur por esp-istoj: la es-istoj estas ja nenia fermita sektio, sed propagandistoj de nova lingvo kaj nova sento. Tial ni devas altiri al ni ĉiujn kaj disponigi al ĉiuj la servojn de nia lingvo, tiamaniere konvinkante ilin pri ĝia utileco kaj praktikeco. Kelkfoje okazis, ke en iu ekskurso partoprenis nur unu aŭ kelkaj esp-istoj. Ankaŭ en tiaj okazoj la interkompreniĝa lingvo inter la svedoj kaj estonoj estis ĉiam Esperanto: se temis pri estona ekskurso, la sveda ETK. disponigis al ĝi ĉiam Esperante parolantajn gvidantojn, kies klarigojn la kunvojaĝinta estona gvidanto tradukis al estona lingvo. Tiamaniere la turistoj de ETK. ĉiam ricevis kompetentajn klarigojn pri la vizitataj lokoj kaj vidindaĵoj. Ĉar ETK speciale klopodis, ke ĝiaj ekskursoj estu laŭeble bone organizitaj kaj malmultekostaj, pri kio ĝi ankaŭ sukcesis, ĝi fariĝis dum mallonga tempo tre populara kaj ŝatata precipe en Estonio. En tiu ĉi jaro ETK. estis la sola estona organizo, kiu malgraŭ la ekonomia krizo kaj valutaj malfacilaĵoj sukcesis aranĝi grupvojaĝojn al aliaj landoj krom Finnlando.

Ke en Svedlando kaj Estonio dum la lastaj jaroj okazis tiel grandaj kaj multaj Esperanto-kursoj, ni povas parte danki al la modela laboro de ETK: per ĝiaj aranĝoj la homoj ekkonis la praktikan utilon de Esperanto kiel internacia lingvo, ili mem eklernis la lingvon kaj rekomendis ankaŭ al siaj konatoj. Kelkaj eklernis la lingvon eĉ dum la vojaĝo mem, sentante, ke ili jam tuj ĝin bezonas. Tiamaniere multaj el la ne-esperantistoj, partoprenintaj la ekskursojn de ETK, nun estas konvinkitaj kaj entuziasmaj samideanoj. Krome ni devas atentigi, ke la multa kaj ofta reklamo de ETK en la gazetoj ktp. certe multe kunhelpis al popularigo de Esperanto en Svedlando kaj Estonio.

La fruktoj de tiu agado jam estas videblaj: la diversaj turistaj kaj aliaj oficialaj institucioj en la du landoj jam rilatas al Esperanto kiel al fakto kaj ekuzas ĝin en sia laboro. Ekzemple la potenca Sveda Trafik-Asocio (Svenska Trafikförbundet) eldonis antaŭ nelonge en Esperanto belan kaj multekostan bildkarton pri sia lando, kiu jam estas elĉerpita. La sama asocio decidis inviti al Stockholm la 26-an Universalan Kongre-

son de Esperanto en 1934. Ĉu ne estas bonaj signoj pri la konvertiĝo de la animoj?

La sama rezultato estas atingita en Estonio, kie la Centra Organizo de Turismo ĉe la ministerio por trafiko, en kies konsilantaro sidas ankaŭ reprezentanto de ETK, antaŭ nelonge decidis vaste ekuzi Esperanton por la turista propagando de Estonio. Ĝia direktoro ofte laŭdis la modelan laboron de ETK kaj antaŭ nelonge kune kun la prezidanto de la Estona Turista Klubo faris proponon al ETK pri intima kunlaboro inter la tri organizoj.

Ankaŭ la Estona Kantista Ligo, kiu aranĝas la jubilean 10-an tutlandan kantfeston en Tallinn la 23-25 de junio 1933, decidis por la eksterlanda propagando de tiu kantfesto vaste uzi Esperanton: eldoni broŝuron kaj alian materialon en Esperanto (krom kelkaj aliaj lingvoj) kaj ĉion disvastigi per Esperanto, esp-istoj kaj Esp.-organizoj. Oni povas kompreni kiom radikala estas tia decido kaj kian gravecon ĝi povas havi por nia movado: ne plu temas pri ia eksperimento, sed jam pri serioza uzado de Esperanto kiel internacia lingvo!

Ni invitas la polajn samideanojn imiti nian laboron kaj kunlabori kun ni. Fondu ankaŭ en via lando ETK kaj ekagu! Jam en la venonta somero oni povus ekaranĝi reciprokajn eskursojn inter Sved — kaj Pollando (ekzistas bona kaj malkara ebleco per la ŝiplinio Gdańsk—Karlskrona, kun kiu la sveda ETK havas kunlaboron kaj inter Estonio—Pollando. La estona tutlanda kantfesto somere 1933 en Tallinn prezentas bonan okazon por la unua tia ekskurso, kiun oni povas kunligi ankaŭ kun vojaĝo al Finnlando. En tia okazo ankaŭ la svedoj kaj estonoj aranĝos eskursojn al Pollando — la principo de ETK estas **reciproka** laboro kaj reciproka turista interŝanĝo. La svedoj kaj estonoj jam estis en Pollando okaze de la Krakova kongreso. Nun ni atendas la polojn al niaj landoj, kies viziton ni eluzus por forta Esperanta propagando per la gazetoj kpt.

Oslo, 7 okt. 1932.

Henr. Seppik.

VI. KONFERENCO DE P. E. D.

Lublin, la 30. X. — 1. XI. 1932.

Samtempe kun la V. Pollanda Kongreso de Esperanto okazos en Lublin nia laŭcifere VI. Konferenco de delegitoj, kiuj nunjare havos multajn, tre gravajn aferojn por preparoli kaj decidi. Konklude ĉiuj grupoj devas nepre sendi siajn delegitojn, por ke opinio de Konferenco estu opinio de ĉiuj. Inter plej gravaj estas citindaj jenaj aferoj: plebiscito en Pollando kaj internacia reorganiza problemo.

La grupoj estas petataj komuniki al ni nomojn de la delegitoj, kiuj devas posedi rajtigilojn prezentotajn dum la Konferenco.

La nepagitaj ĝis nun kotizoj devas esti antaŭ la Konferenco pagitaj, aliokaze perdas la delegitoj voĉdonrajton.

Provizora programo:

1. Protokolo de la V. Konferenco.
2. Raportoj de la E. K.
3. Plebiscito en Pollando, ĝia stato kaj daŭrigo.

4. Sinteno de pola esperantistaro al reorganiza demando.

5. Balotoj.

6. Petoj kaj proponoj.

Ni atendas multnombbran partoprenon de ĉiuj grupoj en la Lublina Konferenco.

Ekzekutiva Komitato de P. E. D.

FUNEBRA REMEMORO AL S-INO KAZIMIERA BUJWID.

La 8-an de oktobro dolora sortbato trafis nian estimindan kaj karan s-ron prof. Bujwid. Post longa malsano mortis lia amata edzino kaj vivkunulino. Kiu havis feliĉon vidi tiun modelan geedzan paron, povas imagi kiel peza estas lia perdo, kiel sentiga la doloro. Korege kompatante kun li, mi prezentas al niaj gelegantoj kelkajn biografiajn notojn pri la estimata mortintino.

S-ino Bujwid ne partoprenis aktive en la Esperantista movado, sed estis ĝia simpatiuino. Duonjaron antaŭ la krakova kongreso ŝi partoprenis kurson de Esperanto. Kiam s-o prof. B. antaŭ la pariza kongreso hezitis ĉu veturi tien, plene konsciante ŝian danĝeran vivstaton, la edzino instigis lin veturi, memorigante lin pri lia devo malfermi la kongreson kaj esti reprezentanto de polaj esperantistoj. Al Parizo ŝi telegrafis, ke la profesoro restu ĝis fino de la kongreso, trankviligante lin, ke ŝi sentas sin bone, kvankam al la familio ŝi diris: „Mi timas, ke mi ne ĝisvivos lian revenon“. Jen mallonga, sed kortuŝa ekzemplo de ŝia oferemo kaj simpatio por Esperanto.

Ŝi naskiĝis la 16. X. 1867. Dum studoj ĉe privata knabina edukejo ŝi distingiĝis pro matematikaj kapabloj kaj jam en la lernejo ŝi elmontris organizan talenton. Komencojn de scienco kaj preparon al la lernejo ŝi ricevis de sia postea edzo, O. Bujwid. En j. 1885 ŝi akiris instruistan diplomon en Warszawa. En j. 1886 ŝi edziniĝis al dro Bujwid, kiu post studoj ĉe prof. Koch en Berlin, poste ĉe Pasteur en Parizo fondas en j. 1886 unuan instituton Pasteur'an ekster limoj de Francujo en Warszawa ĉe str. Wilcza 12. Tiam ŝi estas lia unua helpantino kaj plenumantino de liaj esploraj pensoj. Dank' al nekutima inteligenteco, energio kaj organiza menso ŝi scias ĉiun ideon realigi. Ne havante eblon de aliĝo al universitato pro manko de matura ekzameno (virinoj ankoraŭ ne estis allasataj al la matura ekzamenoj), ŝi studas mem, laborante samtempe pri faciligo de l' studado al aliaj. En Warszawa ŝi gvidis superajn kursojn de memlernado kun helpo de tiaj prelegantoj interalie kiel Flaum, Smoleński, Bujwid.

Samtempe ŝi klopodas ĉiam veni helpe al la homa mizero, fondante kun aliaj sinjorinoj asocion, faciligantan al la plej mizeraj aĉeton de vivbezonaĵoj por malkaraj prezoj aŭ provizante per ili. En la jaro 1888 ŝi vojaĝas kun sia edzo tra la tuta Eŭropo por ekkoni oficejojn al esplorado de manĝartikloj. En la sama jaro prof. Bujwid malfermas la unuan en Warszawa kaj en Polujo urban stacion por esplorado de manĝartikloj. En la j. 1893 la edzo estas nomita profesoro de higieno en

Kraków. Post veno al Kraków ili kune kun poeto Asnyk laboras por funkciigi asocion de popollernejaj (T. S. L.). En Kraków ili fondas trian rondon de T. S. L. kaj malfermas 8 libropruntejojn kun verkoj pri la lando kaj sendependiga movado. Tio, memkompreneble, malfavore estas rigardata de la aŭstria registaro. Tuta aro da edukitoj de tiuj pruntejoj poste servis en polaj legioj kaj nune ili okupas gravajn postenojn en la lando.

Ŝi aktive partoprenas en monkolektado kaj en laboro ĉe konstruado de pola lernejo en Biała-Bielsko kaj de Pola Domo en Cieszyn. En j. 1897 kune kun prof. Cybulski, Dro Gross ŝi fondas la unuan en Polujo knabinan gimnazion, ebligante al la virinoj studojn ĉe universitato. Ŝi fondas junularan societeton kun etikaj celadoj. Kun s-o Urbanowicz kaj la rondo de universitata junularo ŝi fondas societeton de popola universitato, vojaĝante, komisiite de tiu ĉi universitato, tra tuta Polujo kun prelegoj pri memstareco kaj rajtoj de virino. Kun tiuj prelegoj ŝi vojaĝas al polaj virinaj grupoj eĉ en Rusujo (Moskva, Petersburg, Kijów).

Tamen la plej granda fako de ŝia socia laboro estas tiu pri konsciigo, memstarigo kaj voĉdonrajto de virinoj. Ŝi eldonas multajn broŝurojn en tiu fako kaj verkas artikolojn por ĵurnaloj, postulante voĉdonrajton al seĝmo kaj parlamento. Kun s-ino Turzyna - Wiśniewska ŝi eldonas gazeton „Nowe tory“.

Dum la granda milito, suferante pro atakoj kontraŭ si kaj la edzo, ŝi retenas sin de la socia agado kaj dediĉas sin al la administro de la instituto de sia edzo.

Kelkajn tagojn post la entombigo belege kaj kortuŝe skribis en la ĵurnalo *Ilustrowany Kurjer Codzienny* prof. Bujwid:

Al ĉiuj miaj amikoj, kolegoj kaj laborkunuloj mi esprimas ĉiloke vortojn de danko por la kompato montrita al mi post mia grava perdo, kiun mi suferas pro la morto de mia vivkunulino. Je multaj leteroj kaj telegramoj ne estas al mi eble respondi persone. Mi ankaŭ dankas tiujn ĉiujn, kiuj, kvankam, sian kompato ne esprimis, sentas ĝin en sia koro. Ĉar ŝia vivo kaj sociaj meritoj eniros kulturhistorion de nia lando, kvankam hodiaŭ ili estas malheligitaj per grizeco de ĉiulagaj bezonoj.

Nek tempo nek loko estas por skribi hodiaŭ pli multe. Peza laboro kaj zorgoj mallongigis sian vivon. Hodiaŭ mi, 10 jarojn pli aĝa, dank' al ŝiaj flegadoj povas ankoraŭ dediĉi miajn fortojn por plua laboro en tiu nia komuna ideo por la estonteco. Kaj vi, junaj, kiuj rigardadis nian komunan vivon, aprezu ĝin por via profito, por kreo de idealo de pli bona homo.

Ŝi foriris de ni por ĉiam, sed restos ĉe ni la memoro pri tiu lumplena personeco. Honor' al ŝi.

Th.

MIA VIZITO AL LA POLA RADIO - SEKRETARIO.

Bydgoszcz, 10. X. 1932.

Mi estas fervora radi-amatoro, mi estas entuziasma Esperantisto, ĉu estas mirige, ke iun tagon mi trovis la vojon al la Esperanta radio-sekretario por Polujo de I. R. S. (Internacia Radio-Servo), samideano Krzysztofowicz *), por informiĝi, kiel disvolviĝas nun la Esperanta laboro en radio-sferoj de Polujo?

Samideano Krzysztofowicz akceptas min kun eksterordinara afableco. Li kondukas min en ĉambron, kie sur tablo kuŝas multaj paperoj, skribajoj. Evidente mi venis dum lia laborado. El apuda ĉambro mi aŭdas mallaŭtan radio-muzikon, kiun, kiel kun rideto klarigas s-o K., aŭskultas fervorege lia 5-jara bubeto.

— Do vi volas ion aŭdi pri mia laboro, pri miaj celoj? Simpla afero: mi

*) La adreso: WŁODZIMIERZ KRZYSZTOFOWICZ, Bydgoszcz, ul. Unji Lubelskiej 5, m. 3.

celas la vastan aplikon de Esperanto en radio. Por tiu celo necesas antaŭ ĉio instigi, daŭre instigadi la radio-staciojn. Laŭ modelo de la Internacia Radio-Servo, kiu staras sub protekto de ICK, mi kreas t. n. SOS-servon. Aro da diversurbaj societoj kaj izoluloj staras en daŭra kontakto kun mi kaj ricevas miajn direktivojn. Ĉiumonate mi eldonas kaj dissendas al miaj helpantoj cirkulerojn, en kiu ili trovas datojn de eventualaj Esperantaj radio-disaŭdigoj en Polujo kaj indikojn, kiujn staciojn ili ataku per leteroj kaj poŝtkartoj. Entute la daŭra skribado al la radio-stacioj estas la ĉefa, preskaŭ sola laboro de la helpantoj. Krome mi ankaŭ kolektas kun ilia helpo statistikan materialon, artikolojn akceptas proponojn ktp.

— Kaj ĉu mulajn kunhelpantojn vi havas? — mi interrompas.

— Multajn — ne. Dum la Krakova kongreso oni elektis min kiel sekretario por Polujo. Antaŭe tia ne ekzistis. Depost tiu tempo mi fervore varbas por nia ideo. Ĝis nun aliĝis 8 societoj kaj manpleno da izoluloj. Certe ne tre multe. Kulpas la indiferenteco de niaj samideanoj, la indiferenteco — kaj post kelkaj momentoj de hezito li aldonas — kaj la maldiligenteco!

— Eble ili ne scias pri la ekzisto de via Servo? — mi aldonas malkuraĝe.

— Ili scias bone, almenaŭ la grupsekretarioj, ĉar daŭre mi elsendas miajn cirkulerojn al ĉiuj grupoj, kies adresojn mi konas.

— Kaj la kostoj de aliĝo?

— Jes, estas kostoj, sed ili ne estas altaj. La societoj pagas 3.— zł. po jare, la izoluloj 2.— zł. Vi komprenas, ke mi devas havi iom da mono, por kovri la elspezojn por cirkuleroj por la sendkostoj. Malgraŭ tio — se ne la Bydgoszczaj grupoj subtenus min finance, la deficito estus ne tolerebla! Estas ĉiam la mono, kiu malhelpas la agadon. Mi ankaŭ bone scias, ke la samideanoj ne havas tiom da mono por sendi leterojn ĉiumonate al kelkaj stacioj. Sed mi spertis, ke sufiĉas se la leterojn, el unu urbo kolektas mia koncerna helpanto kaj sendas ilin sub komuna koverto al la stacio.

— Cu vi ne kredas, ke tia komuna sendado malpli bone efikas ol opa? — mi demandas.

— Vi tute pravas. Sed kion fari? Oni devas labori en la kadroj de la ebleco. Ne forgesu, ke ni povas imponi per amasoj — malgraŭ komuna koverto! Tiel ekzemple el Bydgoszcz mi sukcesis forsendi post la parolado de prof. Bujwid en aprilo de nuna jaro ĉ. 200 leterojn al Polskie Radjo en kelkaj komunaj kovertoj. Cu vi kredas, ke ili simple jetos la leterojn en la paperkordon, aŭ ĉu ili tamen eble ne komencos diskuti pri Esperanto? Mi ankaŭ sendadis al la stacioj petskribojn kun cent kaj pli da subskriboj, tamen mi opinias, ke izolaj leteroj estas pli fruktodonaj. Cetere ekzistas alia malmultekosta maniero de propagando. Vi povas sendi al Polskie Radjo poŝtkarton ilustritan (sed nepre devas esti ilustrita) aŭ presitan vizitkarton kaj surskribi kvin vortojn de gratulo aŭ danko, ekz. „Serdecznie dziękuję za odczyt esperancki“ aŭ „Gratuluję za kącik esperancki“. Tiajn poŝtkartojn vi afrankas kiel „druki“ nur per 5 groŝoj! Por izoluloj tiu speco de propagando certe estas plej konvena.

— Kaj ĉu via laboro havis jam videblan sukceson? — mi scivolas.

— Jes, certe jes, Polskie Radjo skribis al mi, ke Varsovio de nun regule donos Esperantajn prelegojn. En nuna jaro ni jam havis 6 prelegojn (en novembro ckazos 7-a) kontraŭ 3 prelegoj en tuta 1931! Tio estas bona komenco — sed nur komenco! Multo estas farota. Ni nur rigardu al aliaj landoj kaj komparu la nombron de Esperantaj radiaj prelegoj kaj kursoj en 1931: Germanujo 551, Sovetrujo 245, Aŭstrujo 222 kaj Litovujo (kun unusola stacio de Kaunas!) 40 — kaj Polujo (de ĉiuj stacioj kune): 23! Antaŭ ĉio nun ni devos prilabori la aliajn polajn staciojn, ke ili transprenu la Esperantajn prelegojn de Varsovio, plendi ĝaj laŭdi laŭbezone, Varsoviaj daŭre plu instigi kaj postuli semajnajn paroladojn kaj antaŭ ĉio kurson! Certe, se en la radio-stacioj la samideanoj persone intervenus, frapetus kaj frapetus, certe nia laboro estus pli sukcesa, sed...

— Sed estas malfacilaĵoj ofte ne venkeblaj — mi interrompas. Tion mi mem spertis en ministerio, en kiu mi klopodis por eldono de Esperantlingvaj propagandiloj: unu sola persono estis kontraŭ, du estis por, la resto indiferenta. Mi spertis, ke unu decida kontraŭulo neniigas ĉian bonvolon de la aliaj...

— Kaj tamen, vigle li reprenas la vorton, se Bydgoszcz havus stacion... Mi ne fanfaronas, sed mi kredas, ke ni sciis rompi la kontrauecon. Ni simple minacus per la potenco de la Bydgoszcza samideanaro. Ni bombardus ilin per leteroj, vizitoj, rezolucioj, eĉ per la gazetoj. Sed kion ni provinculoj povas atingi en la ĉelurbo, se la tieaj samideanoj ne konscias pri la neceseco de nia laboro! Niaj samideanoj revas pri grandaj plebiscitoj kaj aliaj problemoj, kiuj nur ŝvebas en la aero kaj ne estas elektivigataj, sed ili ne priatentas la modestan sed nepre necesan kaj sukcesdonan praktikan laboron, kia estas la atakado de radio-stacioj. Se la samideanoj en la urboj kun radio-stacioj nur volus, ni povus ellabori komunan agadplanon kaj agi laŭ ĝi, ili de proksime, ni samtempe de malproksime, certe ni ankaŭ povus ricevi ion da helpo de la eksterlandaj SOS-korespondantoj. Ĉe bona organizo ni povos atingi multegon!...

Ni parolas ankoraŭ pri plej diversaj temoj. Sinjoro Krzysztofowicz montras al mi sian riĉan korespondaron. Li korespondadas kun Esperantaj kluboj kaj izoluloj en Polujo kaj eksterlando. Granda vigla laboro. Ĉiama instigado. Plej interesa estas por mi lia interkorespondo kun Radjo Polskie en Warszawa, s-ro Krzysztofowicz bonege sciis rebati ĉiujn kontraŭesperantajn argumentojn de Polskie Radjo!

— Kaj kiam vi konstruos vian propran Esperantan radio-stacion? — mi demandas ŝerce.

Sinjoro Krzysztofowicz ridetas: Nu, tiu demando ne estas ankoraŭ aktuala. Tamen mi kelkfoje parolis pri tiu temo kun aliaj Esperantistoj-radioamatoroj kaj montriĝis, ke la ideo de Esperanta stacio por Polujo (mi ne parolas pri Morsa telegrafo) estas efektivebla. Troviĝus la konstruistoj, certe troviĝus ankaŭ la mono (la aparatkosto ne superus 800 — 1000 zł.), ankaŭ la sendado mem ne estas eksterordinare multekosta. Tamen vi devas scii, ke ni povus konstrui sendstacion nur por mallonga ondo (ondlongeco de 20 — 100 metroj), kaj kiom da samideanoj en Polujo havas ricevilon por mallongaj ondoj? Mi kredas, ke apenaŭ 5 Esperantistoj en tuta Polujo. Do praktike nia sendstacio en la nuna ŝtato ne havus sencen. Ankoraŭ estas alia malfacilaĵo: La amatoraj (mallongondaj) sendstacioj rajtas sendi nur en pola lingvo, ĉu la ŝtato farus por ni, Esperantistoj, escepton? Sed tio estas planoj por la malproksima estonteco. Cetere ili ankaŭ ne apartenas al mia agadplano...

Mi estas ravita de la ideo. Sed s-ano Krzysztofowicz estas praktikulo, li scias konvinki min, ke tia sendstacio nuntempe ne havus praktikan valoron por Esperanto. Mi devas kredi al li... domaĝe!

Sed estas jam malfrue. Sufiĉe ni babilis pri radio kaj la Esperantistoj. Ni adiaŭas nin.

Mi foriras kun la konvinko, ke mi parolis kun nepre reale pensanta homo. Mi vere havas la konvinkon, ke lia laboro estas necesa. Kaj mi deziras el tuta koro, ke fine la samideanoj en Polujo interesiĝu pri la laboro de s-ro Krzysztofowicz sur radickampo kaj aktive partoprenu en ĝi. Certe la fruktoj estos unikaj!

Edmund Fethke.

ESPERANTO EN LUBLIN.

Se vi malfermas Jarlibron de U. E. A. por jaro 1932, vi vidos sur paĝo 286 nur tre malgrandan noteton pri nia urbo.

Ne malvalorigante tiun gravan eldonajon, sed konsiderante samtempe konstantan disvastiĝon de esp. movado en Lublin, kiu en lastaj jaroj iras per grandaj paŝoj, mi volas per kelkaj vortoj skizi nunan ĝian staton.

Jen, imagu, vi venas per vagonaro al stacidomo Lublin; vi eniras en atendejon de I-a kl. kaj vole-nevole vi rimarkas grandegan en verdaj kadroj belegan afiŝon kun terglobo, vorto „Esperanto“ kaj kun plej necesaj informoj. Esperanto-Infomoficejo kaj „Fervoja Esp. Rondo“ estas surloke (ĉambro de staciestro, S-ro K. Bieńkowski).

Car vi estas fervora esperantisto, uzanta ĉie nur Esperanton kaj post longa vojaĝo verŝajne malsatega, vi povas eniri modestan restoracion apud stacidomo, kie mastrino estas juna tre simpatia samideanino.

— Promeno tra str. 1-^{go} Maja ne estas interesa, tial mi ne rekomendas piediri al centro de urbo des pli post abunda vespermanĝo. Preferinde vi reiru 50 pa-

ŝojn, en vico de atendantaj aŭtataksoj trovu N-ron 2037, kaj vi estos feliĉa, ĉar aŭtogvidanto balbutas esperante. „Kien vi volas veturi, Estimata Sinjoro? — Eble al esperantista hotelo?” — li demandas kaj ricevinte vian jesan respondon, li elegante transportos vin sur la ĉefan straton de Lublin, Krakowskie Przedmieście, al hotelo „Europejski”, kie, avertita pri via alveno, jam atendos vin S-ro L. L-ski, donos necesajn informojn, komunikigos vin kun loka Delegito de UEA. S-ro Cz. P-ski k. t. p.

Frumatene, ordiginte vin elegante, vi versaĵne volus trinki kaŝon? Se vi volas mendi ĝin en Esperanto kaj eventuale trarigardi plej freŝan N-ron de „Pola Esperantisto” aŭ „Heroldo” — iru laŭlonge de str. Krak. Przedmieście ĝis nro 60.; tie vi trovos du kafejojn: unu estas turka kaj la alia pola; se vi estas turko aŭ se vi konas turkan lingvon, vi povos tie sukcese praktiki la belan Konstantinoplan lingvon, se vi ne estas turko, sed simpla pola aŭ alia vagabundo (pardonu mi, volis diri „Inspektoro de Esperanto-movado”) — eniru tiun kafejon, en kies fenestro troviĝas esperanta surskribo, kaj interne grizhara, sed vigla posedanto, (granda simpatiu de Esperanto kaj speciale de tiuj esperantistoj, kiuj tre multe manĝas ĉe li) sinjoro M. Latallo. Tie vi manĝos bone kaj malmultekoste li (mi certigas) vin ne venenos. S-ro Lakshmisvar Sinha ankaŭ tie manĝis dum tuta semajno kaj estis tre kontenta. (Dum kongresaj tagoj t. e. de 29-a X. ĝis 1. XI. 1932. — la posedanto donados por esperantistoj, posedantaj Kongreskartojn. tagmanĝon por 1,10 zł.)

Se vi estas eksterlandulo, iru nepre matene en ŝtatan administracian oficejon (Starostwo) kaj prezentu vian pasporton. Estu trankvila, ĉar tie vin akceptos kaj dece prizorgos arda samideano S-ro Pruski. Se vi eble dezirus ricevi monon, transsenditan al vi, iru senprokraste al „Bank Udzialowy” ĉe str. S-to Duska nro 20, kie Esperanto estas parolata kaj praktike aplikata, sed ne perdu tro multe da tempo ĉe esperanta „ŝranketo” — kiun vi promenantе certe rimarkos apud str. Krak. Przedm. nro 66, aŭ ne eniru (se vi estas virino) en ĉapelmagazenon „Bela Virino” ĉe str. Kozia, ĉar vi malfruigos bankon kaj ne ricevos monon. Ĉapelon aŭ ĉapon vi povos poste aĉeti en alia esp. ĉapelmagazeno ekz. ĉe s-ro Feld (angulo de plac Łokietka kaj str. Królewska, (kie tre ĝentile akceptos vin kaj prizorgos nia simpatia S-ro R. K-en. Se vi volas aĉeti novan superveston, mi rekomendas al vi firmaon de F-n ĉe str. S-to Duska nro 4 (tel. 9.79.), kie ĉarma ruĝvaŭga f-ino Mario F-n faciligos al vi marĉandadon. Se vi bezonos eble nur gladi pantalonon aŭ ripari malbone kudritan jakon — vizitu esp. magazenon de S-ro Stanisław P-ski (absolvinton de tajlor-instituto en Parizo) ĉe str. Kollataja nro 5. aŭ laborejon de s-ro N-el ĉe str. Przechodnia nro 2. — (li estas „flamanta” esperantisto). Al la unua aŭ la alia vi klarigos en Esperanto kaj certe vi eliros el laborejo kiel „dando”.

Inter 4—5 posttagmeze vi ĉiam trovos hejme Delegiton de U. E. A. ĉe str. Przechodnia nro 2. loĝ. 2. — (angulo de Krak. Przedmieście).

Promenantе sur strato malfermu larĝe okulojn kaj certe vi ekvidos multajn bone konatajn al vi verdkolorajn insignojn; streĉu vian aŭdsenton kaj certe vi subite kaj neatendite ekaŭdos praktike uzatan Esperanton.

Ĉiuj Lublinaj taggazetoj favoras Esperanto-movadon.

Se eble vi ne tute kredas tion, kion vi traleĝis, venu kaj konvinkigu.

Lublinano.

TILIOJ

Idilie — —

Papilie — —

Ventas vento, vent'...

Kaj trem — treme — —

Kaj ĝem — ĝeme — —

Ie — —

Melankolie — —

En aero vibras

Mistereta ŝent'.

Flor—odore — —

Odor—flore — —

Varmas revo, rev'...

Tro sincere — —

Sun—somere — —

Tilioj

(Mi ne scias, kial?)

Kante odoretas

En la kampa stref'.

Eugenjusz Rytenberg.

Vi abonas Polan Esperantiston — sed demandu vian plej proksiman samideanon, ĉu li ankaŭ ĝin abonas.

LENA.

ŜIA LIBERTEMPO.

Sur eta, ora radio de l' suno haltis subite knabinaj okuloj lacigitaj de sennombraj vicoj da literoj, makulintaj neĝblankan paperfolion. Ili ŝajnis nigra armeo da tedaj formikoj, kovranta nudan korpon.

Terure similaj ili estis, senfine, ĝemele, turmente samaj. „Suno varmega, grandega, ronda“ — eksopiris Mario. Paŝoj. Moviĝis malpeze palpebroj kun longaj silkbrunaj okulharoj, kaŝante ĵaluze revplenajn pupilojn antaŭ malvarma rigardo de dikega senĥara sinjoro. Grasa, mallongfingra, ornamita per granda brilianto mano etendiĝis por preni skribaĵojn. „Preta?“ demandis li turnante sin al Mario. „Maŝino“ kapjesis silentante. Ŝi ja estis tiel laca. Ŝiaj fingroj estis tute rigidaj, kaj ŝiaj plumbpezaj ŝultroj estis plummalpezaj kompare al pezeco de ŝia animo. „Ĉu vi dormetas?“ ekkriis raŭka, kolerigita voĉo. „Mi petas pardonon, sinjoro ĉefo, mi sentas min iom malsaneta kaj mi — mi volus peti sessemajnan forpermeson“ elbalbutis la knabino kun eksterordinara ĉe ŝi rapideco. Ŝi tiel timis, ke li diros mallonge „ne“! Tiam ĉio estos finita kaj helpos neniaj argumentoj. Tre bone konis Mario obstinecon de sia ĉefo, kontraŭ kiu kiel kontraŭ murego disrompiĝadis ne unufoje la plej kuraĝaj projektoj de liaj dependantoj. Kun retenata spiro kaj fermitaj okuloj atendis ŝi respondon. Forpasis kelkaj minutoj, dum kiuj la grasulo alrigardadis tolpalajn vangojn de l' knabino; io simila al timo vekigis en koro sub tavolo de graso, kio kune kun rapida kalkulado influis konsenton. „Nu, bone, mi pripensas“ — li respondis. Koro de Mario komencis danci pro ĝojo ian frenezan sarabandon. Eta, ora radio ekmigris ien forlasinte skribotablon, sed ŝi eĉ ne pensis ĝin serĉi, ŝi vidis super si oregan, ardegan sunon, brunigantan blankan korpon de l' asfaltfloro, pala oficeja fraŭlino, fermita ŝajne por ĉiam en kvar muroj, kiel en granda, malluma, senaera ĉerko. Kvin jarojn, kvin longajn jarojn ŝi ne forlasis sufokan urbegon; ŝpari ŝi devis por medikamentoj de ĉiam malsana patrino kaj edukado de malpli juna frato.

Nun jam ili ambaŭ ne bezonis ŝian helpon: en vastan mondon iris la frato, en alian pli bonan, la patrino. Sur fenestra vitro ekzumis muŝo; same zumas surkampare abeloj ĉirkaŭflugante florantan tilion — pensas Mario. (Bluega ĉielo kaj aero plena je bonodoroj). Oni povas kuŝi en ĝia ombro tiom da feliĉaj senzorgaj momentoj, kiom da longaj sengajaj kaj senesperaj horoj oni pasigas en oficejo.

Tilio ne susuras, ĉar nek venteto ĝin maltrankviligas; tiu — ĉi bruo devenas de rivero portanta surdorse blankan boaton kun ruĝaj remiloj similan al mevo kun purpure kolorigitaj flugiloj. Mario penas solvi tre gravan problemon: ĉu pli agrabla estas kuŝado sub tilio aŭ sur sabla bordo de l' rivero post ĝuiga sinbanado, ĉu boatveturado sur bluearĝentaj ondoj de l' rivero? La solvo ŝajnas al ŝi tro malfacila kaj ŝi decidis fine iri arbaron, por ne esti simila al jena tute ne poezia, fabla azeno, kiu mortis inter du manĝaĵoj. Praarbar' severa kaj majesta ĉirkaŭteksas animon de Mario per mistera sia beleco. La anim' ricevas flugilojn, grizaj tagoj de l' pasinteco, senĝoja ekzistado de l' „oficejmaŝino“ fariĝas nur pala rememoro de malaperinta fantomo. Si salutas arbaron, salutante samtempe liberigon de spiritfortoj, renaskigon de pli bela

parto de sia „mi“, kiu jam ŝajnis mortinta sub ŝarĝo de ĉiutagaj mankoj kaj klopodoj.

Suno subiras, kaj arbaro similas al antikva multarkada preĝejo, vizitate dum nokta horo. Bruego en koridoro vekas ŝin el prikamparaj sonĝoj. Per malrapidaj paŝoj de l' enreviĝinta homo forlasas Mario domegon.

Super homa formikejo lumas tremetantaj steloj, la samaj kiel jenaj super soleca sorĉarbaro.

II.

Neniam estis tagoj tiel longaj kaj sopirplenaj, kiel dum lastaj du semajnoj antaŭ foriro vilaĝen, depost ĉefo diris al Mario: „Post dekkvar tagoj vi estos libera“. „Ili estas mallaboremaj kiel testudoj“ plendadis Mario. Ĉiu horo havis milcn da minutoj, kaj ĉiu tago estis kiel kruta vojo al altega monto; oni devis ĝin tre longe suprengrimpi ĝis vidigis sunpro: sekvonta morgaŭo.

Pli agrablaj estis vesperoj post oficejaj horoj: ili estis dediĉataj al plibonigado kaj plibeligado de malriĉa vestaro. Eĉ novan modestan, blankan robon aĉetis la knabino malpleniginte preskaŭ tute, eĉ sen tiu ĉi elspezo ne tre plenan, poŝon. „Edziĝfesta robo por edziniĝo kun suno“ revis ŝi kun ridetantaj lipoj. Ĉiun vesperon ŝi ian novan aĵon almetadis en vojaĝvalizon. Paketon de plej enhavaj leteroj sekvis albumo kun fotografajoj (kia ĝuo rigardi karajn vizaĝojn sur fono de verdaĵo!), al tio ĉi aldonis Mario kelkajn volumojn de plej ŝatataj poeziaĵoj (pri prozo ŝi volis vilaĝe nenion scii). Nokte ravis ŝin penso pri vivado por si mem. Kio estis ĝis nun ŝia vivo? Longa ĉeno de l' oferoj. Mario forgesadis siajn junaĝbezonojn kaj sopirojn ĉe patrino lito. Ŝi neniam havis rajton ion bezoni — por si mem — ŝi ĉiam estis sur dua plano, sur kian ŝin sort' starigis. Sort' — kaj ŝi mem. Nun? Nun ŝi estas sola. Sufiĉe bela ŝi estas kaj juna. Ŝi provos de nun vivi kiel eble plej oportune, ŝi postulos de l' vivo rekompencon por tiom da jaroj de malĝojoj kaj zorgoj. Antaŭ ŝi Sezamoj de vivbelaĵoj. Mario ilin malfermos kaj ekuzos laŭpove.

Bolanta fluo de ĝojo kaj forto trafluis la korpon de l' knabino. Ŝi levis la kapon kaj etendis la brakojn kiel por ĉirkaŭpreno de l' ĉi grandioza revlando, kiun ŝi sentis sin jam duone alpaŝinta.

Eĉ plej longaj tagoj havas sian finon. Venis vespero antaŭ „ekmarŝo“ kamparen. Mario sidiĝis tableton por meti unu ankoraŭ rigardon sur enhavon de sia unika kunvojaĝonto — valizo. Ŝlosinte ĝin per ŝlosileto decidis ŝi enlitiĝi. Morgaŭo portos realigon de ŝiaj revoj — ŝi volas vekigi tute frue. — Mario alproksimiĝis liton por ĝin pretigi. Sur blankan laŭlongan objekton falis ŝia mirigita rigardo. Letero! „Kara Manjo!“ ŝi legis rapide. Mi ne skribis tiel longe, ĉar mi havis multe da zorgoj pro okupperdo; hieraŭ kuracisto konstatis ĉe mi gravan pulmmalsanon — min minacas ftizo, se mi ne forveturos ien kamparen. Sed mi eĉ sonĝi pri tio ne povos. Kio ĉe vi? Vi tre bone faras, ke vi forveturas. Zorgu pri via sano — granda trezoro ĝi estas. Mario finis trankvile legadon kaj enlitiĝis, tirinte litkovrilon super kapon. Ŝi ne povis dormi. Ŝi pensis pri la morgaŭa vojaĝo. Ŝi estas malfortigita, ŝi nepre ĝin bezonas. Kaj poste revis Mario kiel ŝi komencos novan epokon en sia vivo. Vorton „oferemo“ ŝi forstrekos el sia vortaro kaj ĝin anstata-

ŭigos per tri aliaj: „por mi mem“. Altspirita estas oferemo, ĉarma egoista vivo. Forpasas juneco. Jaroj forfluos kiel ondoj de l' rivero. Kamparo. — Ekbonodoris larĝombra zumanta de orabeloj tilio per fortika bonodoro de mielaj floretoj, rivero fariĝis profunde blua kaj eta boato ekbatis per purpuraj flugiloj kiel por saluto. Super praarbar' ekoriĝis suno, brilanta ĉarma, varmega. — Sed ĝian lumecon kaj brilecon de ĝiaj radioj mal-lumigis subite maldika nigra, klinita virina silueto. Ŝi tuis seke, ftizece, kovrante per mano la buŝon. Mario ekdormis, sciante jam tute certe, ke ne ŝi morgaŭ veturos kamparen.

PRI PROSPEKTO DE AELA.

Hodiaŭ vi havas en via mano deksepjaraĝan prospekton, aldonitan al nia hodiaŭa numero, kiu informas vin pri nova esperantista organizaĵo: Asocio de Esperantistaj Libro-Amikoj. Ni mem ne volas ion aldoni al la klarigoj krom tio, ke nin mem tre surprizis la ege favoraj malaltaj prezoj kaj la belega eldonprogramo. Apenaŭ oni povas kredi, ke estas eble fari tiakondiĉan libroeldonadon. Tamen, post rekalkulo ni vidas la planon plene reala kaj la nomo de Literatura Mondo garantias al ni ne nur la efektivigon de la programo, sed vere belan libroserion kun modela lingvo. Inter tiuj libroj estas 1-a ĝis nun plej detala historio de nia movado en la formo de scienca Enciklopedio. Estas tute komprenebla afero, ke ĉiuj libroŝatantoj eluzos la ĉazon. La direkto de AELA informas nin, ke ĝi presigos nur tian kvanton el la libroj, kiu estas nepre necesa. Pro tio estas bezonata kiel eble frua resendo de la aliĝilo, por ke la libroj presotaj sufiĉu por la tuta membraro. Kompense al frua sendo de aliĝo kaj mono, AELA sendas al ĉiu paginta membro la jam aperintajn librojn tuj post ricevo de aliĝo kaj pago.

Bonvolu tre atente legi la tutan prospekton, por ne fari ian eraron.

La Red.

ANTAŬ LA KONGRESO EN LUBLIN.

Jam post kelkaj tagoj okazos en Lublin nia tradicia Pollanda Kongreso Esperantista.

Jam post kelkaj tagoj venos (malgraŭ la terura krizo) multaj ardaĵ samideanoj el dekkelkaj polaj urboj kaj urbetoj por preparoli siajn taskojn por la plej proksima estonteco: **PLEBISCITO**, metodoj de programo, Ĉe-instruado kaj aliaj. —

Loka Kongresa Komitato preparis ĉion, kio nur estis en ĝia povo. Solena malfermo de la Kongreso kaj laborkunsido okazos en luksa salono de Urbdomo, sekciaĵ (fakaj) kunvenoj havos apartajn ejojn. —

Konsiderante grandan mizeron, regantan nun ĉie, L. K. K. rezervis multajn senpagajn ĉambrojn en privataj domoj ĉe esperantistoj, multajn ĉambrojn po 1.50 zł. por persono kun matenmanĝo kaj multajn senpagajn komunajn loĝejojn. — Plejparto de tiuj-ĉi loĝejoj jam estas antaŭpagita kaj rezervita por aliĝintoj. —

Ĝisnunaj atingoj promesas plenan sukceson de la Kongreso, kaj ni esperas, ke neniu bedaŭros sian alvenon. — **SED** ni konstatas strangan aferon: kelkaj konataj esp. Societoj ĝis nun ankoraŭ ne anoncis alvenon de siaj reprezentantoj. L. K. K. tial turnas sin al tiuj Societoj, ke ili ne prokrastu aliĝon ĝis lasta tago, ke ili faru ĉi-tion nepre antaŭ sia alveno. — **Aliokaze**, ili mem estos kulpaj pro eventualaj miskomprenoj. —

Gvidantoj de karavanoj estas petataj sciigi al L. K. K. horon kaj daton de alveno. —

Ĝis revido dum **INTERKONATIGA VESPERO** la 29-an de Oktobro k. j. en Lublin en Akceptejo (str. Krakowskie Przedmieście Nr. 60).

Por **LOKA KONGRESA KOMITATO**

GENERALA SEKRETARIO

A. Zorkraut.

PREZIDANTO

L. Leszczyński.

AFERGVIDANTO

Czesław Pruski.

Ne sufiĉas legi Polan Esperantiston — oni devas ĝin aboni.

RECENZOJ.

MIECZYŚLAW GUTERMAN: *Słownik języka Esperanto* (Vortaro de la lingvo Esperanto (en tri partoj) 1. Gramatiko kaj vortfarado, 2. Vortaro Pola-Esperanta, 3. Vortaro Esperanta-Pola. — Eldonejo „Hawu“, Warszawa, Bielańska 5. — Prezo Zł. 7,50. — Formato 14x16. Paĝoj LX — 389.

La movado esperantista en Polujo dum la lastaj jaroj multe suferis pro kompleta manko de vortaroj pola-esperantaj, kiuj sur la libromarkato jam delonge elĉerpiĝis.

Tiun gravan mankon forigis la ĵus-eldonita vortaro Pola-Esperanta kaj Esperanta-Pola de la konata pedagogo kaj meritoplena esperantisto M. Guterman.

La menciitan vortaron la polaj esperantistoj devas akcepti kun vera aplaŭdo, tiom pli, ke la eldono de tiu-ĉi vortaro estis malpacience atendata de ĉiuj. —

Se eksterlande la eldonado de lernolibroj atingas per ĝia amplekso kaj kvanto imponajn ciferojn, kaj starigas Esperanton en vico de aliaj grandaj eŭropaj lingvoj, en Polujo la eldonkvanto rilate esperanton estas preskaŭ nenioma. — Kaj ne ekzistas ja io pli utila kaj konvinka por esperantismo, ol grandampleksa vortaro, kiu montras, kiel simplaj, regulaj estas la formoj de nia lingvo, kaj samtempe riĉaj, flekseblaj, precize esprimantaj ĉiun homan penson. —

La vortaro de la fervora esperantisto s-ro M. Guterman estiĝos por la pola esperantistaro fundamento, sur kiu estos apogita la propagando, kaj ankaŭ la tuta traduka verkado pola-esperanta. — Entute la vortaro utilos al ĉiuj esperantistoj en ilia plua laboro sur esperanta kampo. —

Precipan atenton meritas la pola-esperanta parto de tiu-ĉi vortaro, kiu ĝis nun estas la plej ampleksa de tiuspecaj eldonaĵoj. —

Tre vaste konsideris la aŭtoro la sinonimikon, frazeologion kaj sciencajn terminologion. — Kiel aldono al la vortaro estas enigita la plena gramatiko esperanta, kiu skeme prilaborita, permesas rapidan sinorienton, por trovi la bezonan gramatikan problemon. — En ĝia amplekso la gramatiko estas preskaŭ la plej vasta verko de tiu speco en pola lingvo kaj devas esti eldonita memstare kiel lernolibro, profundiganta kaj klariganta la problemojn de l' Esperanta gramatiko.

La parlo esp. - pola estas verdire malgranda, ĉar ĝi enhavas nur radikajn vortojn, sed pro la reguleco de esperanta vortfarado ĝi entute kontentigas la mezan leganton. —

El la anonco en fino de la Vortaro ni sciigas, ke la sama aŭtoro pretigas simile grandampleksan enciklopedian vortaron esp.-polan. — Ni do devas deziri al la aĝema esperanta pioniro bonŝancon en lia laciga, sed utila laboro por la bono de nia belega internacia ideo.

Oskar Berman.

Marjan Padechowicz: *Stolarz przed egzaminem mistrzowskim (Lignajisto antaŭ la majstreca ekzameno)*. Eld. Industria Muzeo en Kraków. Prezo — 5 zł. Libro tre valora ne nur por lignajistaj kursgvidantoj, sed ankaŭ por lernantoj. En formo de demandoj kun respondoj preparolas la aŭtoro la plej oftajn problemojn de la lignaja metio. Stilo flua, enhavo facile komprenebla rekomendas la libron.

POLLANDA KRONIKO.

BYDGOSZCZ. En jara raporto de direkto de ĉi-tiea klasika gimnazio aperis artikolo priskribanta la agadon de loka gimnazio esp. - rondo. Laŭ la artikolo evidentiĝas ke niaj junaj samideanoj vikle laboris, kio estas speciale dankinda al le estraro kun s-ro Wł. Sygnarski kiel prezidanto kaj lia patro s-ro prof. Sygnarski, kiel kuratoro de la rondo. S-ro prof. Sygnarski aranĝis pasintjare 8 kursojn, kiujn partoprenis 140 plen aĝuloj kaj 210 ĝejnuloj.

CHELMNO. La loka Esp.—grupo eldonis presitan alvokon en kiu oni konigas kelkajn detalojn pri Esp. kaj la preparata en la tuta ŝtato plebiscito por Esperanto.

GDYNIA. Post bonsukcesa Ĉe-kurso gvidita de s-ro Prof. Sygnarski el Bydgoszcz, estas fondita la unua Esper.-societo en nia havena urbo. La 20-an de aŭgusto 1932 s-ro Dr. Moiseowicz kunvokis ĉiujn Esperantistojn, kaj oni ele-

ktis la estraron. Kiel prezidanto s-ro Dr. Mojszewicz, sekr. s-ino Graeserówna A. kasisto s-ro Raulin Ernest, gazetpropagandisto por Esper. s-ro Kelbratowski Boles. redaktoro de Dziennik Gdynski, kursgvidanto s-ro Nowak Vincento.

Konstantan ejon la societo ankoraŭ ne havas. Korespondajojn bonvolu direkti al prezidanto s-ro Dr. Mojszewicz, Komisarjat Rządu, Gdynia.

KRAKÓW. La 26 de septembro okazis en la salonego de Industria Muzeo la prelego de f-ino Irena Szczepańska s. t. „Humoro dum la pariza kongreso”. Gaja, sprita kaj vigla prelego kolektis multajn aŭskultantojn, kiuj senĉese aplaudis tiun plensukcesan rakonton. — La dua prelego de f-ino Szczepańska „Parizo dum nokto” okazis la 19 de oktobro je la 7 $\frac{1}{2}$ en Ind. Muzeo.

Por plivigliĝi la laboron oni organizas en Societo „Esperanto” ĉiulunde prelegojn krom tio ĉiujaude junulajn kunvenojn kun tre varia kaj amuza programo. La lasta prelego tre bone sukcesis. Prelegis Dro Blassberg je aktuala temo: Pri malvarmumo. La preleginto preparolis la temon laŭ medicina vidpunkto, kontraŭstarigante ĝin al la ĉiutaga, populara kompreno de „malvarmumo”. En preparo tre interesaj prelegoj kaj aliaj aranĝoj.

KATOWICE. Kun tre bona sukceso finiĝis la 24-an de junio 3 monata Ĉe-metoda Esp.-kurso kun 24 partoprenintoj, gvidata de s-ano Tichawski.

KOŁOMYJA. La 9. VII. dronis en rivero Prut s-ro Antin Karatnyckij, sekretario kaj membro fondinto de la „Progreso”, vicdelegito de U. E. A. La Landa Societo de Ukrainaj Esperantistoj „Progreso” eldonis funebran esperantlingvan afiŝon. La Redakcio esprimas sian plej koran kompaton pro la morto de tiu fervora samideano.

RADOM. Esp.-klubo ĉe „Bund” fariĝis filio de „Laboro”. Esp.-kurso estas finita, gvidis s-o Gutman. UEA-anoj intencas fondi propran grupon.

STRUMIEN. Per la aranĝo de Ĉe-metoda Esp.-kurso s-ano Tichawski jectis en sian naskiĝ-urbon la unuajn semojn. La kurso finiĝis kun bona sukceso. Partoprenis 18 personoj, inter ili unu instruisto. La 22-an de junio estis fondita societo „Esperanto - Amikoj”. En la estraron eniris: s-ro instruisto K. Pisztek, prezidanto, s-ro J. Zuber, sekretario kaj s-ro J. Motyka, kasisto.

WARSZAWA. La 13. X. Prof. O. Bujwid en Pola Esp. Asocio Al, Jeroz, 101 raportis pri Kongreso en Parizo kaj invitis ĉeestantaron al la Kongreso en Lublin.

En Warszawa estis fondita „Socialista Esperanto-Societo en Pollando”. (Stowarzyszenie Esperantystów Socjalistów w Polsce). Adreso de fondintoj kaj de estraro: Warszawa. Marszałkowska 81, telef. 9.44-74 de 17 $\frac{1}{2}$ ĝis 19 horo ĉiutage krom dimanĉoj kaj festoj.

La Societo jam kalkulas kelkdekon da membroj, organizis kursojn, okazigis propagandprelegojn, ekspozicion. Baldaŭ la Societo disponos belan loĝejon.

La fondintoj estas: Bugajski, Hartman. Litauer, Małkowski, kiuj forlasis la Lab. Esp. Asocion „Laboron”.

WARSZAWA. En la jurnalo „Nasz Przegląd” aperadas priesperantaj artikoloj redaktataj de s-oj Berman kaj Guterman.

WILNO. Reciproka esp. ekskurso Wilno, Białystok. La esperantista grupo ĉe Vilna Juda Landkonema (Turista - Z. T. K.) S-to organizis sub la gvido de s-ano S. Szyk ekskurson al Białystok, kie la Zamenhofa Esp. S-to bone akceptis kaj gastigis la Vilnajn gesamideanojn, kiuj dum du tagoj inter aliaj vizitis la naskiĝdomon de la Majstro, faman malsanulejon en Choroszcz (apud Białystok) „Szkola na wolnem powietrzu”, telefonan reton, historiajn lokojn kaj urbangardenon, kie ĉefdelegito de UEA. s-ro J. Szapiro publike parolis pri la signifo de la lingvo Esperanto en turismo, s-ano Osovicki kantis diversajn popolkantojn (esperante). Post la solena adiaŭa bankedo la Vilnaj gesamideanoj forlasis Białystokon.

Post du semajnoj la białystokaj gesamideanoj sub la gvido de s-anoj Osovicki kaj Jabłoński vizitis la esper. grupon ĉe la Vilna Turista (Z. T. K.) S-to Dum 2 tagoj la białystokaj gesamideanoj vizitis i. a. la Vilnan Universitaton de S. Batory, Vojevoda Palacon, diversajn muzeojn, historiajn preĝejojn, sinagogojn, universitatan kaj „Straŝun” bibliotekojn, gethon, diversajn historiajn palacojn, placojn, domojn, lokojn, montojn, ĝardenojn. Judan Sciencan Instituton („JWO”) kaj okazis interesa vaporŝipa ekskurso al Kalvarja kaj Werki (apud Vilno), kie gekursanoj prenis sun-aero-akvo-banojn. La białystokan ekskurson gvidis kaj klarigis tra la urbo Vilno, s-ano S. Szyk. Pro forveturo de białystokaj gesamideanoj la esper. grupo ĉe Vilna Turista (Z. T. K.) S-to organizis solenan adiaŭan tutnoktan bankedon.

V-a POLLANDA KONGRESO ESPERANTISTA

Motto: Malpli da amuzo pli da laboro.

Adreso por koresp. kaj mensejoj: LUBLIN, Tatarska 2. Ĝen. Sekretario

A. Zorkraut.

Akceptejo: Krak. Przedm. 60.

Honora Prezidanto: Apeljuĝisto S-ro Stefan Lelek-Sowa.

Loka Kongresa Komitato: S-ro Ludwik Leszczyński — Prezidanto, S-ro Bohdan Drzewiecki — vic-Prezidanto, Prof. Karol Steinmetz-Jubel — vic-Prezidanto, S-ro Ado Zorkraut — ĝenerala sekretario, F-ino Celina Rezniuk — sekretario, S-ro Kazimierz Ścibior — kasisto, S-ro Czesław Puski — afergvidanto, S-ro Konstany Bienkowski — komitatano.

Kotizo: 5 zł. po persono. Studentoj, lernantoj po 3 zł. Grupo aliĝanta kune, konsistanta el 5 personoj pagas 20 zł., grupo aliĝanta kune, konsistanta el 10 personoj pagas 30 zł. Infanoj ĝis 10 jar., blinduloj kaj senlaboruloj (posedantaj legitimojn de P. U. P. P.) senpage. Por faciligi laboron de L. K. K. ni tre petas ĉiujn aliĝintojn pri afabla, kiel eble plej frua alsendo de la kotizo.

Garantia Kapitalo: Por certigi la sukceson de la Kongreso estas starigita speciala garantia fondo, por kiu ni danke akceptas eĉ plej malgrandajn mondonacojn. Ĝis nun oferis Ge-sroj Dr. Dziejdzic en Toruń 20 zł., S-ro D-ro Sołowiecz en Żychlin 5 zł., S-ro D-ro Jan Mędrkiewicz en Chojnice 2 zł., S-ro Sadowski en Lublin 1 zł., kune 28 zł. por kiuj ni sincere dankas.

Loĝejoj: Prezoj de ĉambroj en hoteloj estas de 3 ĝis 6 zł. por unu noktotaĝo. Privataj ĉambroj estos riceveblaj po 2—3 zł. por persono. L. K. K. rezervis jam kelkdekon da puraj privataj ĉambroj kun matenmanĝo po 1.50 kaj saman kvanton da senpagaj noktejoj plejparte ĉe esperantistoj, krome estas rezervitaj komunaj loĝejoj po 1 zł. Fervojistoj trovos senpagan noktejon en fervojista domo. Ĉiu antaŭmendinto de loĝejo ricevos post sia alveno en akceptejo loĝejan karton.

Fervojrabato: Ministerio de Komunikacio promesis al partoprenantoj de la Kongreso sufiĉe altan rabaton por revena vojo.

Fakaj Kunvenoj: Organizantoj de fakaj kunvenoj bonvolu prepari kaj komuniki al L. K. K. programon de sia kunveno por ĝustatempe rezervi por ili konvenan ejon.

Gazetaro: L. K. K. insiste petas aktivajn samideanojn presi en sia urba gazetaro prikongresajn menciojn kaj artikolojn. Konformajn numerojn sendu al L. K. K.

Manĝado: Dum la kongres-taĝoj estos riceveblaj en ekceptejo bonaj tagmanĝoj por 1.15 el 2 pladoj kaj por 1.40 el 3 pladoj. En akceptejo riceveblaj estos listoj kun adresoj de rekomendindaj restoracioj kaj manĝejoj kun variaj prezoj.

Ĉiu kongresano estos renkontata sur perono de la stacidomo Lublin.

Kongresdokumentojn ricevos ĉiu aliĝinto tuj post sia alveno, en akceptejo kaj post redono de sia provizora kongreskarto.

Detala programo troviĝos inter kongresaj dokumentoj sur aparta folio.

Interkonatiĝa vespero okazos sabate la 29-an de Oktobro en akceptejo.

Prezidanto:

Afergvidanto:

Ĝen. Sekretario:

Ludwik Leszczyński.

Cz. Pruski.

A. Zorkraut.

GRAVA DECIDO!

La Radiostacio de Warszawa okazigos regule komence de novembro t. j. radioparoladojn esperantlingvajn ĉiun duan merkredon de ĉiu monato je la 22 h. 40 ĝis 22 h. 55 m.

La unua radioparolado okazos 9/XI. Parolos s-ro Hodakowski pri: Festo de sendependeco en Polujo.

La dua parolado okazos 14/XII. Parolos Prof. O. Bujwid. La temo: Doktoro Lazaro Ludoviko Zamenhof.

Redaktor odpowiedzialny: Juljusz Kriss, Kraków.

Drukarnia Ludwika Gronusia i Ski w Krakowie. Stolarska 6.

Ukazał się z druku i jest do nabycia we wszystkich księgarniach

SŁOWNIK JĘZYKA ESPERANTO

Mieczysława Gutermana

zawierający

- a) pełną gramatykę, systematycznie ułożoną według części mowy.
- b) spis alfabetyczny przedrostków, (także przyimkowych) przyrostków oraz końcówek gramatycznych, który stanowi niejako encyklopedję słowotwórstwa esperanckiego.
- c) najobszerniejszy dotychczas słownik polsko-esperancki (27.000 wyraz.)
- d) słownik podstawowy esperancko-polski.

Cale dzieło drukowane na przednim papierze obejmuje XL+389 stron druku i kosztuje zł. 7.50.

Wydawnictwo „HAWU“

Warszawa, Bielańska 5.

Żądajcie szczegółowych bezpłatnych prospektów!

POLECA SIĘ!

czwarte, zmienione w zupełności wydanie

„KOMPLETNEGO PODRĘCZNIKA JĘZYKA ESPERANTO“

Ułożył Leo Turno, autor „Wyższego Kursu Języka Esperanto“ i innych podręczników Esperanta.

Cena zł. 1.25

10 egz. — zł. 9.50; 20 egz. — zł. 18.50; 50 egz. — zł. 45.—

Tegoż autora:

„Słownik esp.-pol. i pol.-esp.“ razem w jednym tomiku

Cena zł. 1.—

10 egz. — zł. 8.—; 20 egz. — zł. 15.—; 50 egz. — zł. 35.—

Wydal: Dr. Leopold Dreher, Kraków, Starowiślna 37.

Konto P. K. O. 405.716.

KORZYSTAJCIE Z OKAZJI — PÓKI ZAPAS STARCZY!

Bang — La hontemulo. Unua kiso.	Zł.	0.80
Belmont — Sonoj esperantaj	„	1.00
Biro — Fraŭlino Ida, Porzsolt — La vojo malsupren, trad Rezeips „	„	0.80
Czubryński — Esperanto i Esperantyzm; Wyd. I.	„	1.25
„ — Esperantyzm; Wyd. II.	„	3.00
Genthon István — La pentroarto en la malnova Hungarujo (trad. Dr. Fr. Szilágyi) bind	„	26.50
Greffkowicz — Niemi przemówią	„	1.50
„ — Spóźnione hasła, ze słown. esp.-pol.	„	0.50
Grosjean - Maupin — Plena Vortaro de Esperanto	„	23.50
Jeruśalmi — Eksiĝo, tłum. Leono Vienano	„	0.80
Kabe — Internacia Krestomatio	„	2.50
Kuźma — Esperanto; gramatyka w 5 lekcjach	„	0.50
Frus — La vizio. La veŝto, tłum. Lidja Zamenhof	„	0.80
Romanov — La mistero. Unu horo, tłum. I. Dratwer	„	0.80
Smogorzewski — Pol-Pomeranio	„	4.50
Strindberg — Amo kaj pano. Aŭtuno.	„	0.80

plus 10% na przesyłkę; polecona 60 gr. więcej, do nabycia w wyd. „Pola Esperantisto“, Kraków, Lubicz 34. — Konto P. K. O. 406.660.

Bezpłatny katalog książek wysyłamy na żądanie.

I. Leono Vienano „Esperanto per Esperanto“.

Lernolibro de la lingvo Esperanto laŭ senpera (rekta) metodo. Kun metoda enkonduko. Nia gazetaro akceptis la jenan lernolibron kun ĝoja saluto kaj rekomendis ĝin kiel originale prilaboritan kaj bonan rektmeto-dan lernilon. Detalojn pri la sistemo de l' libro kaj ĝiajn tutmondajn recenzojn legu en niaj prospektoj, senpage alsendataj al ĉiu postulanto.

Prezo zł. 1.75 + 10% sendkost.

II. „Esperantlingva Novelbiblioteko“ redaktata de Leono Vienano.

Ĝis nun aperis ses diversnaciaj noveloj kun streĉa enhavo kaj verkitaj en facila, flua, korekta stilo. La recenzistoj rekonis la redaktoron de l' biblioteko kiel unuarangan stiliston („pure Zamenhofa stilo“).

1-a volumo el la hebrea literaturo **N. Jeruŝalmi** — Eksiĝo.

2-a „ „ „ pola „ **B. Prus** — La vizio. La veŝto.

3-a „ „ „ rusa „ **P. Romanov** — La mistero. Unu horo.

4-a „ „ „ hungara „ **L. Biro** — Fraŭlino Ida.

K. Porzsolt — La vojo malsupren.

5-a „ „ „ dana „ **H. Bang** — La hontemulo. Unua kiso.

6-a „ „ „ sveda „ **A. Strindberg** — Amo kaj pano. Aŭtuno

Prezo de ĉiu volumo zł. 0.80 + 10% sendkostoj.

III. „Flirto esperanta“ prilaboris Edz-peranto.

Facila, korekta kaj alloga stilo. Trafaj frazoj. Bona amuzilo kaj esperantlingva perfektigilo por la genjunuloj.

Prezo zł. 0.90 + 10% sendkostoj.

Grava Novajo por esperantista junularo:
La unuan fojon aperas en la esperantista mondo

„FLIRTO ESPERANTA“

prilaboris Edz-peranto

La junuloj esperantistaj jam povas de nun tre interese variigi la tempon pasigatan en la klubo kaj hejmo kaj ekzerciĝi en esperanta konversacio.

Korekta, facila kaj alloga stilo.

Trafaj frazoj.

Prezo nur zł. 0.90 + 10% sendk.

Ni akceptas ankaŭ respondkuponojn.

Eldon. N. Szapiro, Warszawa Nowolipki 8.

Poŝtekkonto 16562.

**Myjcie owoce
i jarzyny,
spożywane
na surowo!**

ĈU VI JAM RENOVIGIS LA ABONON POR J. 1932?

SE NE

PAGU TUJ JE NIA KONTO P. K. O. 406.660.

Abonu mem kaj varbu novajn abonantojn por la sola esperanta gazeto en Pollando!

Redaktor odpowiedzialny: Juljusz Kriss.

Drukarnia L. Gronusia i Ski, Kraków, ul. Stolarska 6.